

ב"ה

חב"ד לנוער ישראל

שיעור לקראת
ראש השנה ויום הכיפורים

שליח פיר,

כפי הנראה תגיע לתיכון לפני אחד מהחגים - דה"ש, יו"כ או סוכות. כדאי להיות רלוונטי ולתת התייחסות משמעותית לחג הקרב - לפני דה"ש לדבר בעיקר על ראש השנה ולהזכיר את יום הכיפורים. לפני יום כיפור לדבר על חגי תשרי כמקשה אחת עם דוגמאות והתייחסות ממוקדת ליום הכיפורים. לפני סוכות נדבר על חג הסוכות התקרב.

עזרים מוחשיים

יש להביא שופרות, טלית, מחזור וקיטל, רצוי בתוך תיק או קופסה שניתן להוציא כל פריט בזמן שלו. מחוץ לכיתה ניתן להציב שולחן המשמש לתפוח בדבש והרמת כוסית לשנה החדשה (עם שלט שניצב: שנה דבש! "לשנה טובה תכתבו ותחתמו, שנה טובה ומתוקה!")

לקראת סוכות להביא ארבע מינים

*ניתן לקיים שיעור משולב על כמה מחגי תשרי יחד.

השיעור הינו מודולארי, ובהתאם לאורכו תוכל לבחור חלקים ממנו

מבנה השיעור:

- ◁ פתיחה בחידון ידע מקדים וכללי על חגי תשרי
- ◁ המשך - האביזרים שעושים לנו את החג
- כל אביזר מלווה בתוכן ובסיפור
- ◁ ברכות, איחולים, וטעימות תפוח בדבש

מטרות השיעור:

- ◁ הכרות עם משמעותו הפנימית של ראש השנה כיום של אדם מול הבורא
- ◁ הכרות קרובה עם מנהגי המסורת בצורה חוויתית

חלק א

חידון מקדים ידע כללי על חגי תשרי

חגי תשרי וראש השנה, זה עניין של ראש, בואו נכיר את הראש שלכם, כמה אתם מחזיקים בראש ידע כללי על ראש השנה וחגי תשרי.

אופן החידון:

בכל פעם עולה שאלה אחת עם 3 תשובות. כאשר לכל תשובה יש ערך מספרי.

התלמידים בוחרים את התשובה שלדעתם נכונה, ולבסוף השליח חושף את התשובה הנכונה והערך המספרי נצבר.

אפשרות נוספת למשחק: להזמין שני נציגים מכל כיתה שמוכנים להתחרות, והם יוכלו להתייעץ ביניהם, ובכל שאלה מותר להם לשאול עוד חבר אחד מהכיתה. לאחר שכל "ועד" מתייעץ ובוחר את התשובה מתגלה התשובה הנכונה.

צבירת כל התשובות הנכונות תגיע לערך מספרי של השנה העברית החדשה – כמובן זאת לא נגיד לתלמידים לפני החידון, אפשר לומר שהערך המספרי המדויק קשור לנושא.

טדיוויה חגי תשרי

תפילת נצח נאמרת ב:

- ראש השנה 707
- יום כיפור 909
- מידי שבת 808

מהם סגרי החגים של בחנוכה תלמי?

- ראש השנה, סוכות, יום כיפור 110
- ראש השנה, אלול ויום כיפור 220
- ראש השנה, יום כיפור, סוכות 331

מהי המצוה המרכזית בראש השנה?

- אכילת סימני החג 400
- תקיעה בשופר 500
- תפילה 600

שינוי הוא קרן של:

- עז 100
- איל 200
- שור 300

מהי המצוה המרכזית של יג הכפרות?

- תקיעה בשופר 4456
- תפילה 3345
- צום 2234

כמה סוגי תקיעות יש?

- אחת. מה השאלה 500
- שלשה סוגי קולות 600
- עשרה סוגי תקיעות 700

מהו המאורץ הקרה לפני אלפי שנים בראש השנה?

- בריאת האדם הראשון 1000
- קריעת ים סוף 1500
- כניסת עם ישראל לארץ 2000

הסין הולדת לכת - כמה יבא?

5784 זו השנה העברית שלנו התשפ"ד.

אם יצא לך 5784 יצאת גאון!

מספר אחר- יש לך ראש טוב אבל צריך עוד ללמוד.

לאחר החידון נפתח את נושא השיעור בהקשר לתשובות הנכונות של חלק מהשאלות:

רה"ש הוא היום בו נברא האדם ביום השישי של ימי בראשית. זה יום ההולדת של כולנו, כל הברואים, היהודים, העמים, בעלי החיים והצומח.

כשם שביום ההולדת שמחים אבל גם רציניים וחושבים קדימה על כל השנה, כך גם ביום רה"ש, חוגגים את השנה החדשה אבל גם ובעיקר מסתכלים על השנה החולפת והשנה הבאה בכובד ראש. מה היה השנה, ומה אוכל לשפר ולקדם? ראש השנה הוא החג שבו על פי המסורת בשמיים דנים בשנה של כל אחד ואחד ולכן מאחלים כתיבה וחתימה טובה, ויום כיפור הכל כבר נחתם, ומאחלים גמר חתימה טובה.

ראש השנה הוא היום שטכנית מתחיל את השנה, אולם אנחנו לא קוראים ליום הזה "פתיחת השנה" אלא "ראש", למה דווקא משתמשים במילה ראש? (ניתן לתלמידים לענות)

ביום הזה בעצם כלולה השנה החדשה, והוא משפיע ומכריע על כל השנה. זהו יום מיוחד ואפילו קדוש שכדאי לנצל כל רגע בו לחשיבה, למעשה טוב, לאחל כתיבה וחתימה טובה איש לרעהו וכו'. (וגם אם בא לי לענות לאח המעצבן שאמר לי כך וכך...אם אני מודע לכמה היום הזה גורלי ומשפיע על כל השנה, אני מעצור וביום הזה אנהג אחרת)

חלק ב

משמעות החג באמצעות פריטים מלווים

בחלק זה השליח יציג פיזית לתלמידים את הפריטים שמלווים אותו בראש השנה [או יום כיפור] ובכל פעם יתייחס בהרחבה לאחד מהם. כדאי להוציא בכל פעם פריט אחד כדי לשמור על מתח.

למה תוקעים בשופר ולא בכלי מורכב יותר כמו כינור או חצוצרה?

כאן נספר את סיפורו של בן המלך האובד, כמשל על תקיעות השופר.

להלן הסיפור בקצרה:

משל למלך ששלח את בנו-יחידו למדינה רחוקה, להשכיל וללמוד 'מהשטח', אך עם הזמן התחבר הבן לאנשים מקומיים וריקים, שכח את מטרת נסיעתו ובזבז את כל הכסף שנתן לו אביו, עד שנשאר בעירום ובחוסר-כול. לאחר שנים, תקפו אותו געגועים לבית אביו, למעמדו הקודם, ובצר לו החליט לחזור לארמון אביו. הדרך ארכה זמן רב, עד שהצליח להגיע לשער חצר המלך. בינתיים שכח הבן את שפת מדינתו והמבטא המלכותי, בגדיו היו דלים וקרועים, ולא היה יכול להוכיח לשומרים שהוא בן המלך. החל הבן לבכות ולצעוק בקול גדול, והמלך, שהכיר את קול בנו, יצא אליו, נישקו, חיבקו והכניסו לביתו.

[עיבוד ארוך יותר חפשו בגוגל: צעקה פשוטה מנחם זיגלבוים]

המשל הוא משל מאת הבעל שם טוב,...

והנמשל: כל אחד הוא טוב (נשמה טובה) ולכל אחד את החיים שלו ואת השנה שעברה עליו. לפעמים במהלך הדרך לא התנהגנו בצורה מתאימה לנו, לא כמו שמצופה מבן של מלך- בן של אלוקים- שגינו, פגענו במישהו, לא הינו מספיק מכירי טובה להורים, או לא מתנהגים בצורה נעימה לאחים או לחברים. וההתנהגות הזו 'מלכלכת' את האמת שלנו, את הטוב שבנו.

ואז מגיע ראש השנה, היום של חשבון הנפש, ומבפנים עולה הרצון להיות הכי טוב, וישר, ואמיתי וכל מה שנותר לנו הוא לתקוע בשופר, שמזכיר קול בכי, קול פשוט מהלב, הנה מי שאנחנו באמת, הבן מחפש את אביו.

היטל

השליח יוציא את הקיטל וילבש אותו. הבאתי איתי בגד מיוחד. (נראה כמו דוקטור?) זהו בגד מיוחד שאני לובש אותו בראש השנה וביום הכיפורים, והוא נקרא קיטל.

בחגים, ובעיקר ביום כיפור בתי הכנסת מלאים מפה אל פה, גם אנשים שביום יום לא מגיעים לביה"כ בזמן הזה מתנתקים מההרגלים ובאים לבית הכנסת להתחבר לנשמה. הצום, והלבוש הלבן שונים מהיומיום שלנו, אנו מתחברים יותר לרוחניות ולנשמה שלנו ודומים למלאכים.

הלבן הזה מזכיר גם "דף חדש". כפי שאמרנו, ברהש וביו"כ גורלו של האדם לכל השנה נכתב ונחתם ולכן אנחנו גם מבקשים סליחה איש מרעהו. שימו לב חכמינו אומרים שהצום, שהוא המצווה החשובה של יו"כ מכפר רק על עבירות שבין אדם למקום (ה'), אבל על עבירות שבין אדם לחברו, כשפוגעים בזולת, יום כיפור לא מכפר. כדי להתנקות ולהתחדש אתה צריך בעצמך ללכת לבקש סליחה, ולתקן. על דרך משל אבא יכול לסלוח בקלות למה שהבן שלו עשה אבל מול האחים אתה צריך לפתור את הדברים בעצמך.

ראש השנה ויו"כ זו הזדמנות לכל אחד ואחת להשתפר, להתנקות, לפתוח דף חדש ושנה טובה כמו שאומר הפסוק: **"אם יהיו חטאיכם כשנים - כשלג ילבינו"**. (ישעיהו א, ח)

תפילה

ראש השנה ויום הכיפורים הם חגים של תפילה, בתי הכנסת מלאים באנשים מכל הסוגים, דתיים ושלא דתיים, כאלה שבאים לבית כנסת כל השנה, וכאלה שמגיעים רק לנעילה.

אני רוצה לספר לכם סיפור אמיתי מתפילת נעילה, שנועלת את יום הכיפורים, מבית המדרש של הצדיק הבעל שם טוב לפני כ-300 שנה.

כאן נספר את סיפור ה"קוקוריקו"/השריקה בעת הנעילה, שמדגיש את חשיבות התפילה מהלב.

גרסה מקוצרת חפשו בגוגל: תפילת הקוקוריקו צעירי חב"ד

רצוי לספר את הסיפור תוך שימוש באביזרים מוחשיים: סידור וטלית. ולהוסיף את הפרטים הבאים: הילד היה יתום, ואומץ בגיל צעיר על ידי הפריץ המקומי, ולא

היה לו שום קשר ליהודים או ליהדות. מידי פעם הוא ראה יהודי סוחר או יהודים הולכים בחג לבית כנסת, אבל לא יותר מזה. כשגדל הנער היתום, הפריץ נתן לו תיק שהשאירו לו הוריו. הוא תהה מה השאירו לו, אולי מכתב? אולי תמונה? הוא פתח את התיק וראה שני דברים שלא ממש ידע מה הם. סידור תפילה עם אותיות שלא הכיר, ובטח לא ידע לקרוא, ושמיכה עם חוטים שלא ידע שהיא טלית... וביום הכיפורים התעורר בו הרצון ללכת אל בית הכנסת להיות עם אחיו היהודים אפילו שלא ידע מילה. אבל כשהגיע והתפילה החלה, כולם היו עטופית בטלית שהזכירה לו את מה שאבא שלו השאיר לו, החל להתעורר בקרבו הרצון לפנות לבורא עולם מהלב, ואז צעק כמו שהוא מכיר מהשדה: "קוקוריקו" ... נהיתה דממה וכולם הביטו בו בזעם. אבל הרב הצדיק של ביה"כ, עצר אותם ואמר שזה בדיוק מה שרוצה הקב"ה - תפילה מהלב. ובזכות התפילה הזו מהלב בטלו גזרות בשמיים.

המסר מהסיפור:

הרבה אנשים יהיו בבי"כ בחגים ובתפילת נעילה, חלק מההורים שלכם, וגם חלקכם מגיעים להתפלל. לא כולנו מבינים את הפירוש של כל המילים, או מתמצאים בכל הפיוטים, אבל זה לא מה שחשוב - אלא הכוונה שיש בלב. וגם אם לא נהיה ברה"ש ויו"כ בבי"כ, כל אחד יכול להתפלל מהבית ומהלב, עם סידור ובלי סידור באילו מילים שנחפוץ.

לסיום

הצעה לסיום ישומי ומרגש:

השליח, בנוסף לקיטל, יתעטף גם בטלית ויבקש מהנוכחים לעמוד לתפילה קצרה ולתקיעת שופר.

להרחבה: במידה והזמן מאפשר, כאן ניתן להרחיב על הטלית- בגד מלבני שנוהגים להתעטף בו במהלך התפילה והוא אחד מהאביזרים המזוהים עם המסורת היהודית. לכל פינה, כנף, מחוברים חוטים הנקשרים בצורה מסוימת כך שסה"כ מספר הקשרים והחוטים שווה למספר מצוות התורה.

השליח יקרא את הקטעים מ"אבינו מלכנו" והתלמידים יענו אמן ולאחר מכן ישמעו את סדר התקיעות. כל אחד בליבו יכול לבקש מאלוקים מה שהוא רוצה השנה, או לחשוב מה היה רוצה לשפר. [ניתן גם לשיר את "אבינו מלכנו" המוכר מהסליחות]

אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ חֲדָשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה. אָמֵן!

אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ בָטַל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת. אָמֵן!

אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ בָטַל מִחֲשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ. אָמֵן!

אָבינוּ מַלְכֵנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ. אֲמֵן!
אָבינוּ מַלְכֵנוּ מָנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתְךָ. אֲמֵן!
אָבינוּ מַלְכֵנוּ סָלַח וּמַחֵל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ. אֲמֵן!
אָבינוּ מַלְכֵנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמְּךָ. אֲמֵן!
אָבינוּ מַלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים. אֲמֵן!
אָבינוּ מַלְכֵנוּ פָּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לְתַפְלֵתֵנוּ. אֲמֵן!

שנה טובה ומתוקה!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

העשרה

לעשות את השנה

כל אחד הוא שליח במקום שלו, יש לו תפקיד...
אמרנו שחודש תשרי משפיע על כל השנה, אלו ימים חשובים
לנצל לטוב, ולעשות טוב ולהשתפר במשהו כל פעולה מכריעה
את הכף.

בואו נוריד לפועל מעשה טוב
כל תלמיד יחשוב למי הוא יכול 'לעשות את היום' או את
השנה, להרים טלפון או לשלוח אגרת ברכה. מעשה טוב אחד
שלנו כאן ועכשיו יכול להשפיע על הרגש של האדם לשנה
שלמה ואפילו לשנים ארוכות.

**מדוע מאחלים שנה טובה ומתוקה?
לא מספיק רק שנה טובה?**

אלא שלא כל מה שטוב לנו הוא מתוק... למשל:
טוב לנו להרזות אבל לעשות את זה, זה מר. טוב
לגדל ילדים אבל לא כ"כ מרגיש מתוק לקום בלילה
3 פעמים. הברכה שאנחנו מאחלים היא שכל מה
שטוב לנו גם יהיה לנו קל, וכיף ומורגש מתוק.

רַצִּין אֶהְרַאת
קוֹסִית עֵם
תַּאֲמִיזִים או
בַּחֲזָרֵי מוֹרִים

